

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/197167,TEKST-AUDIO-Ukrywani-uciekli-gospodarze-zabici-dруги-odcinek-cykl-filmowego-IPN-.html>
03.04.2026, 00:57

[TEKST + AUDIO] „Ukrywani uciekli, gospodarze zabici” drugi odcinek cykl filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” dostępny na kanale IPNtv

W 80. rocznicę aresztowania rodziny Balawendrów z Zalesia k. Lubaczowana na kanale IPNtv można zobaczyć drugi odcinek cyklu filmowego IPN „Polacy ratujący Żydów - Nie tylko Ulmowie”. pt. „Ukrywani uciekli, gospodarze zabici” poświęcony tej rodzinie.

01.02.2024

Ukrywani uciekli, gospodarze zabici to opowieść oparta na ustaleniach zebranych w publikacji *IPN Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej*, red. Martyna Grądzka-Rejak, Aleksandra Namysło, Warszawa 2019, t. I.

Film przedstawia bohaterstwo rodziny Balawendrów, która zaryzykowała życie, by ratować swoich żydowskich współobywateli. Żydzi ukrywani przez rodzinę Balawendrów otrzymali wcześniej taką samą pomoc od pewnej ukraińskiej rodziny. Inny Ukrainiec doniósł na Balawendrów w wyniku kradzieży. Nie wiedział, że to nie była zwykła kradzież. To mężczyźni ukrywający się u Balawendrów zabrali jakieś rzeczy z jego gospodarstwa. Zostawili ślady na śniegu... 2 lutego 1944 roku Niemcy aresztowali Wiktorię, Feliksa i Tadeusza Balawendrów. Po brutalnym przesłuchaniu Feliks przyznał, że w ich domu ukrywali się Żydzi. Razem z żoną Wiktoria zostali rozstrzelani w Rawie Ruskiej 30 czerwca 1944 roku. W międzyczasie, ukrywani przez Balawendrów Żydzi opuścili kryjówkę. Niemiecką okupację przeżył najprawdopodobniej tylko jeden z nich.

Kolejne odcinki prezentowane będą do końca maja w każdy piątek o godzinie 10.00.

Ukrywani uciekli, gospodarze zabici

***

Instytut Pamięci Narodowej cyklem filmowym „Nie tylko Ulmowie” oddaje hołd ofiarom Zagłady, a także Polakom, którzy stracili życie, by chronić swoich żydowskich współobywateli w okresie zbrodniczej okupacji niemieckiej na ziemiach polskich. Dobitym przykładem tego okrucieństwa była zbrodnia dokonana przez Niemców na dziewięćosobowej Rodzinie Ulmów oraz na ośmiu członkach rodzin Goldmanów, Grünfeldów i Didnerów. 24 marca br. przypada 80 rocznica tej niemieckiej zbrodni.

Naukowcy oceniają, że Niemcy w czasie II wojnie światowej zamordowali za pomoc Żydom około tysiąca Polaków. Dzięki heroicznej działalności wielu mieszkańców Polski udało się uratować kilkadziesiąt tysięcy polskich obywateli pochodzenia żydowskiego.

The Story of the Balawender family

[Wersja audio oraz tekst dostępne także w portalu Przystanek Historia](#)

***

[Dyskusja Polacy Ratujący Żydów pod okupacją niemiecką](#)

[Seria książkowa: Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939-1945](#)

[Seria książkowa: Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej](#)

[Seria książkowa: Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej, wersja angielska](#)

[Portal Rodzina Ulmów z Markowej](#)

[Czasopismo naukowe poświęcone relacjom polsko-żydowskim w XX w.: Polish-Jewish Studies](#)

[Katalog wydawnictw IPN o Zagładzie](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy - Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

AUDIO:

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

Pliki do pobrania

[Drugi odcinek cyklu „Nie tylko Ulmowie” pt. „Ukrywani uciekli, gospodarze zabici” \(ENG\) \(mp3, 6.01 MB\)](#)

[Drugi odcinek cyklu „Nie tylko Ulmowie” pt. „Ukrywani uciekli, gospodarze zabici” \(ENG\) \(wav, 44.1 MB\)](#)

[dr Wojciech Hanus - drugi odcinek cyklu „Nie tylko Ulmowie” pt. „Ukrywani uciekli, gospodarze zabici”\(PL\) \(mp3, 5.02 MB\)](#)

[dr Wojciech Hanus - drugi odcinek cyklu „Nie tylko Ulmowie” pt. „Ukrywani uciekli, gospodarze zabici”\(PL\) \(wav, 36.85 MB\)](#)
